

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งวิจัยปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2548
จำนวน 4,413 คน แยกเป็นครูผู้สอน จำนวน 4,087 คน และผู้บริหาร จำนวน 326 คน
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2548 : 1-6)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตามสัดส่วนของสถานภาพ
และขนาดโรงเรียน จากข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2548 ได้จำนวน 529 คน ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่ม
ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบจากตารางของ Krejcie and
Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 529 คน
2. แบ่งผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ 64 คน
ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 262 คน ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ 2,130 คน และ ครู
ในสถานศึกษาขนาดเล็ก 1,957 คน

3. คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติตาราง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ 35 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 142 คน ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ 183 คน และครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก 169 คน

4. แบ่งผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในแต่ละอำเภอออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก

5. สุ่มอย่างง่ายผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในแต่ละอำเภอ โดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติตาราง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มครบจำนวน 529 คน ตามที่ต้องการ ดังรายละเอียด ตามตารางที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

อำเภอ	ขนาดเล็ก			ขนาดใหญ่						รวม	
	ประชากร	ผู้บริหาร		ประชากร	ผู้บริหาร		ครู	ครู		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		
กันทรวิชัย	58	51	28	441	38	7	4	226	19	725	89
กุฉีกรัง	26	19	10	156	13	7	4	121	10	303	37
แกดำ	23	20	11	154	13	3	2	76	7	253	33
โกสุมพิสัย	84	67	36	454	39	17	9	559	48	1,097	132
ชื่นชม	14	9	5	33	3	5	3	134	12	181	23
เสิงสาง	44	36	20	250	22	8	4	238	20	532	66
เมือง	77	60	32	469	41	17	9	776	67	1,322	149
รวม	326	262	142	1,957	169	64	35	2,130	183	4,413	529

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามระดับปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีจำนวน 50 ข้อ โดยสอบถามปัญหาการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ของกรมวิชาการตามองค์ประกอบใน 7 ด้าน (กรมวิชาการ. 2544 : 21-25) ประกอบด้วย วิทยุทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ และการ วัตถุประสงค์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 4-25)

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 63-93)

3.3 สร้างแบบสอบถามขึ้นมา 1 ฉบับ มีจำนวน 50 ข้อ ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ วิทยุทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ และ การวัตถุประสงค์

3.4 นำแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องตลอดจนลักษณะของการใช้ภาษาแล้วปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

3.5.1 นายคัมภีร์ สุดแท้ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวันครู 2502 อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ คม. (การบริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.5.2 นายวีระชัย โสภกา ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคอนก่อ กกเหลียม อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.5.3 นายประสงค์ สุกขัง ครู คศ. 2 โรงเรียนบ้านแกววิทยาคม อำเภอ ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3.6 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามครั้งนี้ใช้การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับ ตามวิธีของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมนึก ภัททิยชนี. 2537 : 167)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกรอบเนื้อหากับข้อคำถาม

$\sum R$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา

ถ้าคำนวณค่าดัชนี IOC ปรากฏว่า แบบสอบถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ซึ่งถือว่าใช้ได้

3.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

3.8 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.6 ไปหาประสิทธิภาพ โดยทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครู ในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

3.9 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

3.10 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้มีหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ไปยังสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ และขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนครบตามจำนวน

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครู จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้จากทุกอำเภอจนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบตามที่ต้องการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้จัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ข้อมูลและแยกหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษา คือ สถานภาพและขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาความถี่ และคิดเป็นร้อยละ

5.2 ตรวจสอบและให้คะแนนเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2535 : 99)

คำตอบ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

5.3 แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามากที่สุด
3.51 – 4.50	มีปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาก
2.51 – 3.50	มีปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปานกลาง
1.51 – 2.50	มีปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย
1.00 – 1.50	มีปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ระดับปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพ และขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อ

5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยใช้ t-test แบบ Independent sample

5.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยใช้ t-test แบบ Independent sample

5.7 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

5.8 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการหาความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตาราง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96)

$$\alpha = \frac{k}{(k-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 $\sum S_t^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

6.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้
 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

- เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

เปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของข้าราชการครูที่มีสถานภาพ และ ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยใช้ t-test แบบ
Independent sample โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 215)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติจากการแจกแจง
แบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญทางสถิติ

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

6.4 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่